

TÜM DERSLER KONU ANLATIMI

- + TÜRKÇE
- + MATEMATİK
- + FEN BİLİMLERİ
- + T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK
- + DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
- + İNGİLİZCE

ISLEYEN
ZEKA

SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

Kader İnancı

Zekât ve Sadaka

Din ve Hayat

Hz. Muhammed'in Örnekligi

Kur'an-ı Kerim ve Özellikleri

KADER VE KAZA İNANCI

Kader; ölçmek, miktar, değerlendirmek, tayin etmek, planlamak anlamlarına gelir. Allah'ın her şeyi belli bir ölçü ve plana göre programlamasına **kader** denir.

Yaşamın devamı için dünyanın iklimsel özelliklerle programlanması bir kaddedir.

“Biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık.”

(Kamer suresi, 49. ayet)

Kaza; emir, hüküm, karar vermek, meydana çıkma anlamlarına gelir. Yüce Allah tarafından programlanan ve planlanan olayların yeri ve zamanı geldiğinde gerçekleşmesine **kaza** denir.

Belli iklim şartlarında yağışların gerçekleşmesi bir kazadır.

“Hayat veren de öldüren de O'dur. O, bir işe hükmettiği (karar verdiği) zaman ona sadece “ol!” der. O da hemen olur.”

(Mü'min suresi, 68. ayet)

Allah evrendeki her şeyi belli bir ölçü ve düzen içerisinde yaratmıştır. Yeryüzü, Ay, Güneş ve yıldızlar belli bir düzen, ölçü ve ahenk içinde hareket etmektedirler. Allah'ın yaratmış olduğu hiçbir şeyde bir dengesizlik ve çelişki görülmez.

“O, yedi kat göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahman'ın yaratmasında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere bak ve gözünü döndür, ikinci defa bak hiçbir çatlak (düzensizlik) görüyor musun?”

(Mülk suresi, 3. ayet)

Bütün canlıların hayatlarına devam edebilmeleri için havaya ihtiyaçları vardır. Canlılar nefes alabilmek

için oksijene ihtiyaç duyarlar. Bitkiler besin üretebilmek için karbondioksit alıp oksijeni dışarı verirler. Denizlerde canlılar solungaçlarıyla oksijen elde ederler. Tüm bu olaylar Allah'ın koyduğu yasalara göre oluşmaktadır. Bu ölçüyü koyan ve yaratan Allah'tır.

Allah canlıları ve bitkileri yaratmadan önce, yeryüzünü canlıların yaşamına uygun hâle getirmiştir. Müminler Allah'ın koyduğu bu düzeni ve dengeyi korumalıdır.

“Güneş ve Ay bir hesaba göre (hareket etmekte)dir.”

(Rahman suresi, 5. ayet)

“Göğü Allah yükseltti ve ölçüyü O koydu. Sâkın ölçüyü (dengeyi) bozmayın.”

(Rahman suresi, 7 - 8. ayetler)

Evreni ve evrendeki her şeyi mükemmel yaratan Allah, evrendeki uyum ve dengenin korunması için yasalar koymuştur. Bu yasalar Kur'an-ı Kerim 'de “Sünnetullah” kavramıyla dile getirilir. Sünnetullah, Allah'ın evrene koymuş olduğu yasalardır. Bu yasalar kader inancıyla ilgilidir.

“Sen Allah'ın yasında (sünnetullahta) hiçbir değişiklik bulamazsın. Sen Allah'ın yasında asla bir sapma da göremezsin.”

(Fâtır suresi, 43. ayet)

Evrendeki yasalar şunlardır:

1. Fiziksel Yasalar
2. Biyolojik Yasalar
3. Toplumsal Yasalar

Fiziksel Yasalar

Madde ve cisimlerle ilgilidir. Madde ve cisimlerin genleşmesi, kaynaması, buharlaşması ve donması bu duruma örnektir. Enerjinin oluşumu, maddelerin değişmesi, suyun kaldırma kuvveti, hava basıncı fiziksel yasalarla oluşmaktadır.

Gece ve gündüzün oluşması, mevsimler ve yılların olması, Ay'ın ve yerin hareketleri, Güneş ile ilgili hareketler fiziksel yasalarla olmaktadır. Fiziksel yasalar evrensel ve değişmez olup gözlem, deney ve araştırmalara dayanır.

Fiziksel yasalar Allah'ın yarattıklarını daha iyi anlamamıza ve araştırma yapmamıza yardımcı olur.

“O'nun varlığının delillerinden biri de denizde yüzen dağlar gibi gemilerdir.”

(Şûra suresi, 39. ayet)

Biyolojik Yasalar

Canlıların doğması, büyümesi, üremesi ve beslenmesi ile ilgili yasalardır. Bazı hayvanların kış uykusuna yatması, hücrelerin bölünmesi, canlıların vücut sistemleri, tüm iç organlarının çalışması biyolojik yasalara göre meydana gelmektedir.

“Biz rüzgârları aşılayıcı olarak gönderdik. Ve gökten su indirdik de onunla su ihtiyacınızı karşıladık.”

(Hicr suresi, 22. ayet)

Toplumsal Yasalar

Toplumda yaşanan olaylar arasındaki sebep-sonuç ilişkilerini gösteren yasalardır. Toplumsal oluşum, gelişim ve çözülme ile ilgilidir. Neden-sonuç ilişkisiyle gerçekleşen bu yasalar evrenseldir.

İnsanların eğitimi, toplumdaki ekonomik ve siyasi gelişmeler toplumsal yasalarla ilgilidir. Toplumda adil gelir dağılımı olmadığında terör ve kargaşanın oluşması, bir yerde kuraklık olduğunda insanların yaşamlarını sürdürebilmek için başka yerlere göç etmeleri toplumsal yasalara birer örnektir.

“Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncükilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?...”

(Fâtır suresi, 44. ayet)

İNSANIN İRADESİ VE KADER

İrade; seçmek, istemek, tercih etmek, yönelmek, karar vermek anlamlarına gelir. Bireyin aklını kullanarak iyi ve kötüyü tercih edebilme yeterliliğine **irade** denir.

İnsan akıl ve irade sahibi bir varlıktır. Bu yüzden diğer tüm varlıklardan üstündür. İnsan özgür iradesiyle istediğini seçme hürriyetine sahiptir. O özgür iradesi ve aklıyla iyiyi kötüye, doğruyu yanlışla, faydalıyı faydasız olana tercih etme yeteneğine sahiptir.

İnsan bazı davranışlarını kendi isteğiyle seçer. Örneğin kişinin eşini seçmesi, arkadaşını seçmesi, çevresini seçmesi kendi isteğiyle dolayısıyla kendi iradesiyle gerçekleşir.

Bazı olaylar da isteğimiz dışında, irademiz dışında olmaktadır. Örneğin kalbimizin çalışması ve nefes alışverişimiz isteğimiz dışında Allah'ın iradesiyle olmaktadır.

“Ona iki yolu (iyi ve kötüyü) göstermedik mi?”
(Beled suresi, 10. ayet)

“Kim doğru yolu seçerse bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur. Kim de doğruluktan sarparsa kendi zararına sapmış olur. Hiçbir günahkâr başkasının günah yükünü üstlenmez.”
(İsra suresi, 15. ayet)

İsleyen Zeka Yayınları

İki türlü irade vardır:

1. Külli irade
2. Cüz'i irade

1. Külli irade; Allah'ın sonsuz ve sınırsız irade gücüdür. O, “ol!” deyince, dilediği her şey hemen olur.

2. Cüz'i irade; Allah tarafından insana verilen sınırlı seçme özgürlüğüdür. İnsan iradesiyle özgürdür. İyiyi kötüyü seçme özgürlüğüne sahiptir. Allah insanı dinini seçmekte de özgür bırakmıştır. İnsan bu davranışlarından Allah katında sorumludur.

Hiçbir baskı ve zorlama olmadan insanın kendi özgür iradesiyle her konuda karar vermesine **insanın özgürlüğü** denir. **Sorumluluk** ise insanın özgür iradesiyle sarf ettiği sözlerinin veya yaptığı davranışlarının sonucunu kabul etmesidir.

Dinimiz, söz ve davranışlardan sorumlu tutulmayı akla ve özgür iradeye bağlı kılmıştır. Akıl ve irade sahibi olmayan insan dışındaki diğer canlılar ise yaptıkları davranışlardan sorumlu tutulamaz.

Akıl ve özgür irade sahibi olan insan kendi iradesiyle karar verir, seçimini yapar, iyi tercih karşılığında sevap, kötü tercih karşılığında günah kazanır. Bu şekilde insan sadece kendi yaptıklarından sorumlu tutulur.

“Hiçbir kimse başkasının günahını üstlenmez.”
(Zümer suresi, 7. ayet)

Yüce Allah insanın sorumluluğunu gücüyle sınırlı tutmuş, onun gücünü aşan konuları ise sorumluluk alanı dışında tutmuştur.

“Allah hiç kimseye gücünün üstünde bir şey yüklemeyiz. Herkesin kazandığı iyilik kendi yararına kötülük de kendi zararındadır.”
(Bakara suresi, 286. ayet)

Allah insanlara peygamberler ve kutsal kitaplar göndererek nelerin iyi, nelerin kötü olduğunu bildirmiştir. İnsan bunlardan istediğini seçmekte özgürdür.

İnsan, sorumluluk bilinciyle hareket etmeli, akılcı ve özgür iradesini kullanarak iyi, doğru, güzel ve faydalı olanları tercih etmelidir. “Kaderim böyleymiş, kader mahkumuyum, alın yazısı, kara talih, bahtsızlık” gibi ifadelerle kişinin sorumluluktan kurtulması mümkün değildir.

Kaza ve kadere imanın ferdi ve toplumsal faydaları şunlardır:

- Kadere inanmak kişinin kalbine huzur ve mutluluk verir. Kişideki üzüntü ve kederi yok eder.
- Kadere imanla üstünlüğün Allah'a ait olduğu ve O'na güvenilmesi gerektiğine inanılır. Bu inanç kişinin iç dünyasına cesaret verir.
- Bireyin dengeli ve ölçülü hareket etmesine katkı sağlar.
- Her türlü sıkıntıya karşı sabırlı ve temkinli olmamızı sağlar.

KADERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Emek ve Rızık

Emek; insanın kendisine, ailesine ve topluma faydalı olabilmesi için bedensel ve zihinsel olarak çalışması ve çaba sarf etmesidir.

Rızık; Canlıların yaşayabilmeleri için yediği, içtiği ve faydalandırdığı her şeydir.

Dinimiz İslam insanların bu dünyada üzerine düşen görevleri yerine getirmesini istemektedir. Çalışmak ve rızık kazanmak insanın yerine getirmesi gereken en önemli görevler arasında yer almaktadır.

İslam dini üretmeden tüketmeyi doğru bulmaz. Bunun için Yüce Allah insanlardan rızıklarını emek vererek kazanmalarını istemiştir.

“ Gerçekten insan için kendi çalışmasının karşılığında başka bir şey yoktur. “
(Necm suresi, 39. ayet)

Dinimiz çalışmadan, emek vermeden kazanmayı hoş karşılamaz. Bunun için emeğe dayanmayan faiz, tefecilik, kumar ve her türlü şans oyunu dinimize yasaklanmıştır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bu konuda şöyle buyurmuştur:
“Sizden herhangi birinizin sırtına bir bağ odun yüklenip satması dilenmesinden daha hayırlıdır.”

İnsanları uyarmak için Allah tarafından görevlendirilen tüm peygamberler de rızık kazanmak için çalışmışlardır.

- Hz. Adem çiftçilik,
- Hz. İdris terzilik,
- Hz. Davut demircilik,
- Hz. Zekeriya marangozluk,
- Hz. Muhammed ticaret yapmıştır.

Ecel ve Ömür

Ömür, canlıların doğumundan ölümüne kadar geçirdiği yaşam süresidir.

Ecel, yaşam süresinin bittiği, sona erdiği zamana denir. Ecelin Türkçe karşılığı ölümdür. Ölüm de yaşam da Allah'ın elindedir.

Her canlının mutlak bir eceli vardır. Varlıkların sonlu olması yasa gereğince her insanın ömrü bir gün son bulacaktır. İnsan için Allah'ın takdir ettiği ömür bittiğinde ecel gelir ve ölüm olayı gerçekleşir.

“Her canlı mutlaka ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürülecektir.”
(Ankebut suresi, 57. ayet)

Ecel, Kur'an'da insan için kullanıldığı gibi tabiat da diğer varlıklar için de kullanılır. Dünyadaki hayatın da bir sonu vardır. Kur'an'da buna dünyadaki hayatın sona erip yeni bir hayatın başlaması anlamında **kıyamet** denir. Kıyametin ne zaman gerçekleşeceğini ancak Allah bilir.

“Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri ancak hak ile ve belirli bir süre için yarattık.”
(Ahkaf suresi, 3. ayet)

Allah'a Güvenmek (Tevekkül)

Tevekkül; teslim olmak, güvenmek, dayanmak, sığınmak, bağlanmak anlamlarına gelir. **Tevekkül,** insanın işinde başarılı olabilmesi için çalışması, çaba sarf edip her türlü tedbiri aldıktan sonra sonucu Allah'a bırakmasıdır.

Tevekkül kadere imanın bir gereği olarak sadece Allah'a yapılır. Tevekkülde dikkat edilmesi gereken husus kişinin öncelikle üzerine düşen görevi yapmasıdır. Kişi gerekli tedbirleri alarak Allah'a dayanıp güvenmelidir. Örneğin bir hastalık durumunda öncelikle hastaneye gidip tedavi olmaya çalışmalıdır.

Yine derslerinde başarılı olmak isteyen bir öğrencinin öncelikle gerekli gayret ve çabayı göstermesi, çeşitli iş kazalarından korunmak isteyen bir kişinin her türlü güvenlik tedbirini alarak Allah'tan yardım istemesi doğru bir tevekkül anlayışı için gerekli şartlardır. Gerekli tedbirleri almayıp sonrasında yaşanan olumsuz olayları "alın yazısı, kara talih bahtsızlık" gibi ifadelerle nitelendirerek bireysel ve toplumsal sorumlulukları göz ardı etmek doğru bir kader anlayışı olmayacaktır.

"İnsanlar yalnız Allah'a tevekkül (güvensinler) etsinler."

(İbrahim suresi, 11. ayet)

"Ve o hâlde sen Allah'a tevekkül et (güven). Çünkü sen apaçık hakikatin üzerindesin."

(Necm suresi, 79. ayet)

2019 LGS

Bir adam, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) gelecek hasta olduğunu söyler ve ondan iyileşmesi için dua etmesini ister. Bunun üzerine Hz. Muhammed (s.a.v.) "Bunun üzerine Hz. Muhammed (s.a.v.) "Bana gelmeden önce bir hekime gittin mi?" diye sorar. Adam gitmediğini söyleyince o da öncelikle hekime gitmesi gerektiğini ifade eder.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Sağlık, insana verilen en büyük nimetlerdendir.
- B) Hastalıkların şifasını veren Allah'tır.
- C) İnsan, hasta olmadan gerekli tedbirleri almaz.
- D) İnsan, hastalık durumunda tedavi olmalıdır.

Çözüm

Soruda hasta olduğunu söyleyen bir kişinin Hz. Peygamber'e (s.a.v.) gelerek iyileşmesi için ondan, Allah'a dua etmesini istemesi belirtilmektedir. Peygamberimiz de bu kişiye "Bana gelmeden önce bir hekime gittin mi?" diye sorarak, onun öncelikle bir doktora gitmesi gerektiğini ifade etmiştir. Burada Peygamberimiz insanın hastalık durumunda tedavi olması gerektiği vurgulanmaktadır. Buna göre doğru cevabımız "D" seçeneği olmalıdır.

D

Hz. Ömer bir gün bir topluluğa rastlar. Yanlarına yaklaşır ve onlara sorar, "Sizler kimlersiniz? Ne iş yaparsınız?"

– Bizler Allah'a tevekkül eden (Allah'a güvenen) mütevekkil (Allah'a güvenen) insanlarız, çalışmayız. Allah her canlının rızkını yaratmıştır. Bizler zamanımızı ibadetle geçiriyoruz. Verilen bu cevaba çok kızan Hz. Ömer, "Sizler mütevekkil (Allah'a güvenen) değil, hazır yiyici, başkasının sırtından geçinen insanlarsınız. Gerçek mütevekkil tarlasını işleyen, tohumunu eken, gübresini ve suyunu verip Allah'a dayanıp güvenen kimsedir." der, onları uyarır.

BİR PEYGAMBER TANIYORUM:

HZ. MUSA (A.S)

Hz. Musa Kur'an'da adı en çok geçen peygamberdir. İsrailoğullarına gönderilmiş peygamberlerdendir. Kendisine kutsal kitap olarak Tevrat verilmiştir.

Mısır'a sonradan yerleşen İsrailoğulları bir süre burada mutlu ve huzurlu yaşamışlarsa da giderek Mısırlı yerli halk karşısında üstünlüklerini kaybettiler.

İsrailoğulları zamanla çeşitli baskılar görmeye, esir gibi çalışmaya zorlandılar. Yeni doğmuş her erkek çocuğu ülkenin hükümdarı olan Firavun'un emri ile öldürülmeye başlandı. Annesi böyle bir ortamda yeni doğmuş alan Musa'yı, öldürülmesinin önüne geçmek için bir sepetin içine koyarak nehre bıraktı. Firavun'un hizmetçileri çocuğu nehirde bulup saraya götürdüler. Firavun'un çocuğu olmayan Asiye adındaki karısı Musa'yı kendisine evlat edindi.

Hiz. Musa bu şekilde Firavun'un sarayında büyüdü. Kendisinin aslında İsrailoğullarından olduğunu gizlice öğrenmişti. Günün birinde İsrailoğullarından biriyle bir Mısırlı'nın kavga ettiklerini gördü. Hiz. Musa sert bir hareketle İsrailoğullarından bu kişiyi kurtarıırken Mısırlı hayatını kaybetti. Bunun üzerine Hiz. Musa Mısır'dan ayrılarak Medyen taraflarına gitmek zorunda kaldı. Burada tanıştığı Hiz. Şuayb'ın kızıyla evlendi. Ailesiyle Mısır'a dönerken yolda kendisine peygamberlik görevi verildi. Zulümde sınır tanımayan Firavun'a karşı bu zorlu görevde Hiz. Musa'ya destek olması için kardeşi Harun da yardımcı olarak görevlendirildi. Böylelikle peygamberlikle görevlendirilen iki kardeşe Yüce Allah şu emri verdi.

"Firavun'a gidin. Çünkü o, iyiden iyiyeye azdı. Ona yumuşak söz söyleyin. Belki o, aklını başına alır veya korkar."

(Taha suresi, 43 - 44. ayet)

Musa ve Harun Aleyhisselam Allah'tan aldıkları emir gereği Firavuna giderek onu Allah'a iman etmeye davet ettiler.

Firavun kendisinin "Rab" olduğunu iddia eden, İsrailoğullarına çeşitli eziyetler etmekten geri durmayan zalim bir hükümdardı. Hiz. Musa olabildiğince yumuşak başlılıkla Firavun'u Allah'a iman etmeye çalışıyor, fakat o, ilahlık davasında bulunarak iman etmeyi reddediyordu. Bunun üzerine Hiz. Musa elindeki esasını yere bıraktı. Kocaman bir ejderha olup

hareket etmeye başladı. Elini koynuna sokup çıkardı, eli bembeyaz göründü. Bu mucize karşısında şaşırıp kalan Firavun, tüm bu olanların sihir olduğunu iddia edip Hiz. Musa ile karşı karşıya gelmeleri için ülkesindeki sihirbazları görevlendirdi. Hiz. Musa Mısır halkı önünde sihirbazlarla karşı karşıya geldi. Sihirbazlar ellerindeki ip ve sopaları yere attılar, göz bağıcılık ile birtakım yılanlar geziyor gibi gösterdiler. Bu sırada Hiz. Musa esasını yere bırakıverdi. Mucize olarak asa dehşetli ve çevik bir ejderhaya dönüşüp sihirbazların yere atıp yılan gibi gösterdikleri şeyleri yuttu. Olan bitenin bir sihir olmadığını anlayan sihirbazlar Hiz. Musa 'ya iman ettiler. Fakat Firavun ısrarla iman etmemeyi devam ettirdi.

Bir süre sonra Hiz. Musa Firavun'un yıllarca Mısır'dan çıkmalarına izin vermediği İsrailoğullarını toplayıp Mısır'dan çıktı. Bunun üzerine Firavun, ordusunu toplayıp peşlerine düştü ve Kızıldeniz'de Hiz. Musa'ya yetiştii. Bu olayın ardından Hiz. Musa Allah'tan aldığı emirle esasını denize vurdu ve deniz ortadan ikiye ayrıldı. Hiz. Musa ve İsrailoğulları önlerine açılan geniş yoldan karşıya geçmeyi başardı. Firavun askerleriyle birlikte peşlerine düşüp denizde açılan yola dalınca birden açılan yol kapanıp deniz suları birbirine kavuştu. Firavun boğulmak üzere iken "inandım" demişse de yıllarca Rabbini inkar ederek insanlara zulmeden bu kişinin ömrünün sonunda çaresizlikten dolayı etmiş olduğu imanı Allah kabul etmedi.

"Şimdi mi inandın? Daha önce başkaldırmış ve bozgunculuk etmiştin."

(Yunus suresi, 91. ayet)

Hiz. Musa Mısır'dan ayrıldıktan sonra kardeşi Harun ile birlikte İsrailoğullarına Allah'ın emirlerini bildirmeye devam etti. İsrailoğulları Allah'ın emirlerinden oluşan bu ilahî hükümleri Hiz. Musa'nın ölümünden sonra zamanla değiştirdiler. Şu an Yahudiliğe ait Tevrat olarak bilinen kitap Hiz. Musa'ya indirilen vahyin tahrip edilmiş hâlidir.

“Kur’an’da Musa’yı an. Çünkü o ihlas sahibi idi ve İsrailoğullarına gönderilmiş bir peygamber idi.”

(Meryem suresi, 51.ayet)

2019 LGS

- Bizim gözetimimiz altında ve öğrettiğimiz şekilde gemiyi yap. Haktan sapanlar için bana başvuruda bulunma!...”
- İkiniz birlikte Firavun’a gidin. Çünkü o, sınırı çok aştı. Yine de ona söyleyeceklerinizi yumuşak bir üslupla söyleyin. Belki öğüt alır korkar.

(Tâ-Hâ suresi, 43-44. ayetler)

Aşağıdakilerden hangisi bu ayetlerde konu edilen peygamberlerden biri değildir?

- A) Hz. Harun   B) Hz. Şuayb
C) Hz. Musa   D) Hz. Nuh

Çözüm

Soruda verilen ayetlerde hangi peygamberden bahsedilmediği sorulmaktadır. Birinci ayete baktığımızda, “Bizim gözetimimiz altında ve öğrettiğimiz şekilde gemiyi yap.” denilmektedir. Burada konu edilen ve büyük bir gemi yapan peygamber Hz. Nuh’tur. İkinci ayette ise; “İkiniz birlikte Firavun’a gidin.” cümlesinde de belirtiliği üzere dönemin kralı Firavun’u uyarmak için onun sarayına giden peygamberler Hz. Musa ve onun kardeşi Hz. Harun’dur. Buna göre Hz. Şuayb bu soruda verilen ayetlerde bahsedilen peygamberlerden biri değildir. Buna göre doğru cevabımız “B” seçeneği olmalıdır.

B

İşleyen Zeka Yayınları

BİR AYET TANIYORUM:

AYET EL-KÜRSİ VE ANLAMI

Bakara suresinin 255. ayetidir. Ayette Allah’ın üstün sıfatlarından bahsedilir. İçinde “Kürsi” kelimesi geçtiği için Ayet el-Kürsi adını almıştır.

Okunuşu :

Bismillâhırrahmânirrahîm

Allahû lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm, lâ te’hu-zühû sinetün velâ nevm, lehû mâ fis semâvâti ve mâ fil ard, men zellezî yeşfeu indehû illâ bi iznih, ya’lemu mâ beyne eydihim ve mâ halfehum, ve lâ yuhîtüne bi şey’in min ilmihî illâ bimâ şâ, vesia kürsiyyühüs semâvâti vel ard, ve lâ yeûdühû hif-zuhümâ ve hüvel aliyyül azîm.

Anlamı:

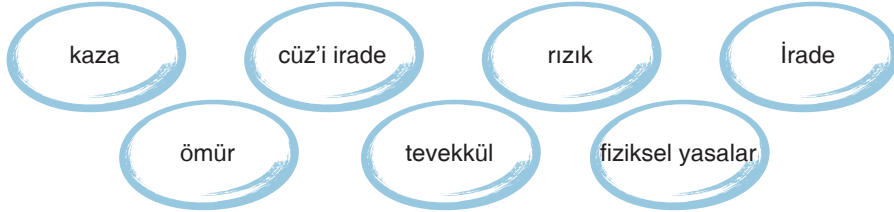
Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla.

Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur. O daima diridir (hayydır), bütün varlığın idaresini yürüten (kayyum)dir. O’nu ne uyuklama tutar ne uyku. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onundur. İzni olmadan huzurunda şefaate edecek olan kimdir? O, kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir. Onlar ise O’nun dilediği kadarından başka ilminden hiçbir şey kavrayamazlar. Onun sonsuz kudreti, gökleri ve yeri kaplar. Onları görüp gözetmek O’na ağır gelmez. Gerçekten güçlü ve büyük olan yalnızca O’dur.

A. Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanlar için “D” kutucuğuna “✓”, yanlış olanlar için “Y” kutucuğuna “X” işareti koyunuz.

		Doğru	Yanlış
1.	Allah’a ait sınırsız iradeye külli irade denir.	☐	☐
2.	“Tedbir kuldân, takdir Allah’tandır.” sözü eceli anlatır.	☐	☐
3.	Âl-i İmran suresinin 255. ayetine “Ayat el-Kürsi” denir.	☐	☐
4.	İslam’a göre akli olmayan bir kimsenin dinî de yoktur.	☐	☐
5.	Allah evrendeki her şeyi bir plan ve ölçü üzerine yaratmıştır.	☐	☐
6.	“Alın yazısı”, “kader mahkumu” gibi sözler dinimizde kader inancına uygun ifadelerdir.	☐	☐
7.	Bilimsel araştırma sonuçları Kur’an’da ki ayetleri desteklemektedir.	☐	☐

B. Aşağıda verilen boşlukları doğru ifadelerle doldurunuz.

1. Allah'ın canlılara yaşamlarını sürdürmeleri için verdiği yiyecek, içecek gibi nimetlere ..... denir.
2. Her canlının sahip olduğu yaşam süresine ..... denir.
3. İnsana ait sonlu ve sınırlı iradeye ..... denir.
4. Bir işin gerçekleşmesi için gereken her şeyi yaptıktan sonra Allaha güvenip sonucu O'ndan beklemeye ..... denir.
5. Allah'ın takdir ettiği olayların zamanı gelince gerçekleşmesine ..... denir.
6. Madde ve enerjinin oluşumu, değişimi, yapısı, hareketi ve maddeler arası ilişkilerle ilgili kurallara ..... denir.
7. Akli kullanarak iyi ve kötü arasında tercih yapabilme yeteneğine ..... denir.

1. “Her şeyi yaratan ve bir ölçüye göre düzenleyen Allah’tır.”

(Furkan suresi, 2. ayet)

Verilen ayette aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Allah her şeyi yaratandır.
B) Evrendeki hayat tesadüflerle oluşmuştur.
C) İnsan her şeyin hâkimi olan Allah’ın bir eseridir.
D) Evrende bir ölçü ve düzen vardır.

2.

	D/Y
Evrende her şey düzen ve uyum içinde hareket etmektedir.	
Allah evreni yarattıktan sonra bir daha müdahale etmemiştir.	
Allah Teala bizden evrendeki düzen üzerine düşünmemizi ister.	
Evrendeki düzen Allah’ın varlığını ispatlamaktadır.	

Yukarıdaki ifadelerden doğru olanların sonuna “D”, yanlış olanların başına “Y” yazıldığında, sıralama aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

- A) Y D B) D Y C) D D D) D D D D

3. Bugün bilimin ulaştığı sonuç, tüm evrenin büyük bir patlama sonucu var olduğudur.

Yukarıda ifade edilen evrensel yasa ile ayetlerden hangisi ilişkilendirilemez?

- A) “Güneş ve Ay bir hesaba göre hareket etmektedir.”
(Rahman suresi, 5. ayet)
B) “Denizler de dağlar gibi akıp gidenler (gemiler) de O’nun varlığının delillerindedir.”
(Şura suresi, 32. ayet)
C) “O, gökleri ve yeri yoktan var edendir.”
(En’am suresi, 101. ayet)
D) “O (Rab) ki seni yarattı, seni düzenledi, sana ölçülü bir biçim verdi.”
(İnfitâr suresi, 7. ayet)

4. Başına gelen olumsuz birtakım olayları alın yazısı olarak düşünen bir kimseden aşağıdakilerden hangisi **beklenmez?**

- A) Çalışmadan sınava girmesi
B) Sağlık kurallarına dikkat etmemesi
C) Trafik kurallarını ihlal etmesi
D) Tarlasının bakımını yapıp Allaha dua etmesi

5. "... Mizan (dengeyi) O koydu. Sakın dengeyi bozmayın."

(Rahman suresi, 7 - 8. ayetler)

Aşağıdakilerden hangisi bu verilen ayetlerin mesajına aykırıdır?

- A) Ormanlık arazilerin yok edilmesinin önüne geçilmesi
B) Tarım ürünlerinin genetiğinin değiştirilmesi
C) Nesli tükenmekte olan hayvanların korunması
D) Su kuyularının açılması

6. I. Hayvanların bir kısmının yumurtlayarak çoğalması
II. Adalete önem veren bir toplumun huzur ve güven içerisinde yaşaması
III. Yükselme çıkıldıkça basıncın artması
IV. İşsizlik nedeniyle toplumdaki nüfusun giderek azalması

Yukarıda numaralandırılarak verilen bilgilerden hangisi biyolojik yasalarla ilgilidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

7. Tevekkül bir işi yaparken gerekli çabayı gösterdikten sonra sonucu Allah'tan beklemek demektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğru bir tevekkül örneği değildir?

- A) Sigara içerek hastalıktan koruması için Allah'a dua etmek
B) Sınavda başarılı olmak için ders çalışmak
C) Evden çıkmadan önce kapıyı kilitlemek
D) Dürüst davranarak insanların saygısını kazanmaya çalışmak

8.

Mehmet

Yeryüzündeki yaşam bir gün son bulacaktır.

Emre

Ecel kavramı insan için kullanıldığı gibi diğer varlıklar için de kullanılır.

Aykut

Kıyametin vaktini Allah ve peygamberler bilir.

Mehmet, Emre ve Aykut'un söyledikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Mehmet doğru, Emre ve Aykut yanlış söylemiştir.
B) Mehmet ve Emre doğru, Aykut yanlış söylemiştir.
C) Aykut doğru, Mehmet ve Emre yanlış söylemiştir.
D) Hepsi doğru söylemiştir.

9. Cinsiyetimiz, anne babamız, ırkımız kendi tercihlerimizin sonucu değildir.

Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Kader B) Tevekkül
C) İrade D) Emek

1. “Evrende düzen olmasaydı ne olurdu?”

Yukarıdaki soruya cevap olarak hangisi söylenemez?

- A) Mevsimlerin dengesi bozulabilirdi.
B) Canlılar besin sıkıntısı çekebilirdi.
C) Gezegenler birbirine çarpabilirdi.
D) Yeryüzünde insan nüfusu artabilirdi.

- 2.

“Kader kurbanıyım”, “Alın yazım böyleymiş”, “Allah böyle yazmış” gibi bazı ifadeler yanlış kader anlayışının sonuçlarıdır. Çünkü ----

Ayşe Öğretmen’in açıklamasını sürdürebileceği en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) insan, iradesi zayıf bir varlıktır.
B) kaderin iradeyi kullanmaya bir engel olmadığı unutulmaktadır.
C) akıl ve irade, sorumlu olmanın şartlarıdır.
D) insan evrendeki düzeni anlayamamaktadır.

3. Allah, yeryüzündeki diğer canlılardan farklı olarak insanı sorumluluk göreviyle yaratmıştır.

İnsanın sorumlu bir varlık olması aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Yürmesi
B) Konuşması
C) Düşünmesi
D) Beslenmesi

4. “Bizi aldatan bizden değildir.”

Yukarıdaki hadis evrenin hangi yasasıyla ilgilidir?

- A) Biyolojik yasalar
B) Psikolojik yasalar
C) Toplumsal yasalar
D) Fiziksel yasalar

5. Uyuşturucu bağımlılığı nedeniyle sağlık sorunları yaşayan bir kişi yaşadığı sorunu alın yazısı deyip kadere bağlamaktadır.

Bu kişi için aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Yanlış bir kader anlayışına sahiptir.
B) İradesini doğru yönde kullanmamıştır.
C) Kaderin iradeyi kullanmaya bir engel olmadığını düşünerek hareket etmemiştir.
D) Kadere inanması sayesinde sorumluluktan kurtulmuştur.

6. Her canlıya, yararlanması için Allah tarafından verilen her türlü nimettir.

Bu tanımlı ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rızık
B) Emek
C) Tevekkül
D) İrade

7. I. “(Öyle) Bir fitneden sakının ki aranızda yalnız haksızlık edenlere erişmekle kalmaz (hepsinize erişir)”
(Enfal suresi, 25. Ayet)
- II. “Allah sizi yarattı. Sonra sizi öldürecek, içinizden kimileride bilgili olduktan sonra hiçbir şeyi bilmesin diye ömrünün en düşkün çağına ulaştırılacak.”
(Nahl suresi, 70. ayet)
- III. “Güneş ve Ay bir hesaba göre hareket etmektedir.”
(Rahman suresi, 5. ayet)

Verilen ayetlerde sırasıyla hangi yasalara değinilmektedir?

A)	Toplumsal	Biyolojik	Fiziksel
B)	Biyolojik	Toplumsal	Fiziksel
C)	Fiziksel	Biyolojik	Toplumsal
D)	Toplumsal	Fiziksel	Biyolojik

8. İnsanı diğer varlıklardan ayıran en temel özellik onun akıl sahibi olmasıdır. İnsan bu özelliği sayesinde karşılaştığı durumlara ilgili tercihlerde bulunabilmekte, yaptığı bu tercihlerden dolayı da sorumlu olmaktadır.

Yukarıdaki metinde hangi kavramlara değinilmiştir?

- A) Emek – Sorumluluk
B) Emek – Tevekkül
C) İrade – Sorumluluk
D) İrade – Tevekkül

9. İnsanlara Allah’ın ayetlerini bildirmekle görevlendirilmiş peygamberlerden biri de Hz. Musa’dır.

Hz. Musa hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İsrailoğullarına peygamber olarak gönderilmiştir.
B) Kur’an-ı Kerim’de adı en çok geçen peygamberlerdendir.
C) Kendisine verilen ilahî kitap olan Tevrat, aslını koruyarak günümüze kadar gelmiştir.
D) İnananlara zulmetmekten kaçınmayan Firavun ile mücadele etmiştir.

10. Şam’da veba salgını olduğu haberini alan Hz. Ömer şehre girmekten vazgeçer. Kendisine “Allah’ın kaderinden mi kaçırıyorsun?” şeklinde itiraz edenlere Hz. Ömer; “Evet Allah’ın kaderinden yine Allah’ın kaderine kaçırıyorum.” şeklinde cevap verir.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Veba son derece tehlikeli bir hastalıktır.
B) Hz. Ömer, çevresindeki insanlara değer verirdi.
C) Hastalıklar Allah’ın bir takdiridir.
D) Tedbir almak da kaddedir.

11. **Kaza ve kader kavramları düşünüldüğünde aşağıda verilen ifadelerden hangisi “Kaza” kapsamında değerlendirilemez?**

- A) Yarınki karşılaşmanın sonucu beraberlik olabilir.
B) Zilin çalmasından sonra ders başladı.
C) Gelecekle ilgili şimdiden planlar yapılmaya başlandı.
D) Dışarı çıkmadan önce paltomu almayı unuttum.

İSLAM'IN PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMAYA VERDİĞİ ÖNEM

İnsanın maddi ve manevi imkânlarını başkalarına iyilik yapmak için kullanmasına yardımlaşma denir. İnsanlar toplu olarak yaşarlar. Bu sebeple birbirlerine ihtiyaç duyarlar. İnsanın tek başına yaşayarak tüm ihtiyaçlarını karşılaması olanaksızdır.

Bir toplumda herkesin gelir durumu, maddi refah düzeyi eşit değildir. Kimi insanlar aşırı zengin, kimileri orta düzeyde ve birçok insan fakir ve yoksul durumdadır. Bu tür durumlarda zengin insanların, ihtiyaç sahiplerine yardım etmeleri ve elindeki imkânları onlarla paylaşmaları gerekir.

Paylaşma ve yardımlaşmanın maddi yönü olduğu gibi manevi tarafı da vardır. İnsanlar üzüntülerini, acılarını, kederlerini ve hatta sevinçlerini paylaşmalıdırlar. Bu durumda sevinçler artar üzüntüler azalır. Yardımlaşma ile ilgili atalarımız güzel sözler söylemişlerdir.

- İyilik yap denize at balık bilmezse Hâlik bilir.
- Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
- Komşu komşunun külüne muhtaçtır.

Paylaşma ve Yardımlaşmanın Bireysel Faydaları:

- Cimrilik, bencillik ve kıskançlık gibi kötü huy-lara engel olur. İyilik ve yardımseverlik duyguları gelişir.
- Kişiliğin gelişmesine ve ahlakın güzelleşmesine vesile olur.

Paylaşma ve Yardımlaşmanın Toplumsal Faydaları:

- Toplumsal barışa ve dayanışmaya yardımcı olur.
- Toplumda huzur ve güven ortamı oluşur.
- Zenginlerle fakirler arasında güçlü bir sevgi ve saygı bağı kurulmuş olur.

Dinimiz bizlerden yardımlaşma ve dayanışma içerisinde olmamızı istemektedir. Peygamberimiz Müslümanları bir bedene benzetmekte, birlik ve bütünlük içerisinde hareket edilmesini istemektedir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.):

“Mü'minler birbirlerine merhamet etmekte, birbirlerini sevmekte ve birbirlerini korumakta bir vücudun organları gibidir. Vücudun herhangi bir organı hastalandığında bütün vücut bundan rahatsız olur. Aynı şekilde bir mü'min de sıkıntı içinde bulunduğu da, diğer mü'minler onun sıkıntısını, derdini ve üzüntüsünü paylaşırlar.” buyurmuştur.

İslam dinî insanların harcadıklarının gerçekte kazandıkları olduğunu vurgulamış olup sahip olunan malın vermekle azalmayacağını, aksine artacağını belirtmiştir.

“De ki harcadığınız her şey ana, baba, yakınlar, öksüzler, yoksullar ve yolda kalmış kişiler içindir. Allah yapacağınız her hayrı bilir.”
(Bakara suresi, 215. ayet)

“Takva sahipleri bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar (infak ederler) öfkelerini yenerler ve insanları affederler. Allah da böyle güzel davrananları sever.”
(Âl-i İmran suresi, 134. ayet)

“Kim bir Müslümanın sıkıntılarını giderirse Allah da onun kıyamet sıkıntılarında bir sıkıntısını giderir.”

Hadis-i Şerif

Paylaşmak veya yardımlaşmak için zengin olmak gerekmez. İslam dinî bollukta ve darlıkta başkalarına yardım etme konusunda Müslümanları özverili olmaya çağırır. Başkalarına yardım eden, onların sıkıntılarını gideren kimselere Allah'ın yardım edeceği bildirilir.

“Onlar, kendi canları çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler.”
(İnsan suresi, 8. ayet)